

סיפורים נפלאים פרשת שמות

חדשה... בעל הבית קבלו במאור פנים... כעבור חצי שעה העניין חזר על עצמו, ובעל הבית רוחו התחילה לקצור, נשמתו החלה להעלות את קצה מהתופעה ששמה, אבל אין לו מה לעשות, הסכם זה הסכם...

לאחר תקופה, זלמן התחיל להגיע באמצע הלילה והעיר את בעל הבית משנתו לא אחת... כשהתופעה חזרה על עצמה מדי יום, החליט בעל הבית מחוסר ברירה לתת לזלמן מפתח, שיכנס ויצא לבד, וכך לא יצטרך להתעורר משנתו... זלמן החל לראות אור בקצה המנהרה, הנה כבר יש לו מפתח, הוא כבר שותף...

לאחר זמן הוא נכנס, תלה שקית ונעלם... לאט לאט חשו בני הבית בצחנה. ריח נוראי. הריח הלך והתגבר והם גילו את מקור הריח - השקית של זלמן... הם פתחו ולא האמינו למראה עיניהם, ולריח אפם... בשר נבילה נח לו בשקית...

טרם התאוששו מהטראומה והנה זלמן מופיע, והפעם בידו שקית גדולה יותר, התחלתי לסחור בנבילות, נימק. כעת אני רוצה לתלות "סחורה"

חדשה... בעל הבית כמובן התנגד, והעני לא התבלבל ונופף בחוזה שבידו... שטח המסמר מושכר לי, זכותי לעשות בו ככול העולה על רוחי ועל אפי, "על אפך ועל חמתך..."

בעל הבית נדהם, הרבה מה לעשות אין לו... תוך זמן קצר בעל הבית ובני ביתו עזבו את הווילה, עד שיגמר החוזה עם זלמן... בדיוק לרגע זה חיכה זלמן - הוא בעל הבית! יש לו ווילה פרטית, בשליטתו, ואין איש יכול לפצות פיו...

כך מתנהג היצר הרע! הוא רוצה להיות בעל הבית. איך הוא משיג את מטרתו? הוא מבקש דבר אחד - תן לי לתקוע מסמר! וכך לאט לאט הוא כובש אותנו...

"ותרא את התיבה בתוך הסוף ותשלח את

אמתה ותקחה" (ב, ה)

את התוצאות הברוכות של פעולת הצלה, ניתן להסביר בדרך משל לבתיה בת פרעה שמשתה את משה מהיאור, בשעה שעשתה זאת היא עדיין לא ידעה מה עתיד ילד זה להיות. היא כמובן לא ידעה שילד זה עתיד להושיע את

"וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרץ" (א, יב)

לכאורה, הרי מדובר על מה שהיה במצרים, ומן הראוי היה לכתוב בלשון עבר: "וכאשר עינו... כן פרצו"?

ר' מאיר שפירא, מייסד ישיבת חכמי לובלין ו"דף היומי", נשאל פעם ע"י פולני מדוע אוכלים יהודים ביצה קשה בליל הסדר בפסח? הוא השיבו: שבניגוד לכל מאכל, שכל שמבשלים אותו יותר, נעשה רך יותר, הרי הביצה, ככל שמבשלים אותה יותר, נעשית דוקא קשה יותר. זה מה שמרומז בפסוק זה, שגם להבא, שכל האויבים ילחצו וירדפו יהודים, הם יתרבו ויפרצו. בשל כך אננו אוכלים ביצה קשה בליל הסדר. (הפרשה לדורותיה)

"ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך" (א, יג)

קודם התחיל בפה רך, ואח"כ כבר לא היתה להם ברירה.

כדי לחדד את הרעיון מובא משל נפלא: זלמן, אדם עני ורש, נתן את עיניו באחת הווילות היפות השוכנות בחופי קיסריה. הוא ידע שהסיכויים שהווילה תהיה שלו שואפים אל פחות מאפס... אבל הוא רצה, כל כך רצה... וכשאדם מאוד רוצה, מוחו עובד "שעות נוספות"... לקח קצת זמן עד שהביזק רעיון במוחו. הוא דפק בדלת הווילה וביקש לשוחח עם בעל הבית. לאחר כמה מילות נימוס פתח זלמן את פיו ואמר: תשמע, אני אדם עני כפי שאתה רואה, אין לי בית, אני צריך רק מקום לתלות שקית של חפציי

האישיים המועטים... חשבתי להציע לך עסקה הוגנת, תן לי רשות לתקוע מסמר ליד דלת הכניסה של הבית, כך אוכל לתלות את חפציי, ובתמורה אתן לך דמי שכירות חודשיים בסך שלש מאות שקלים... בעל הבית חשב ולבסוף הסכים, נשמע משתלם...

זלמן לא הסתפק בהסכמה בעל פה, הוא רצה חוזה כתוב ומוסכם. ואכן הם פנו לעורך דין וערכו חוזה ברור ללא אפשרויות חרטה - רשות לתלות שקית ליד דלת הכניסה תמורת שלש מאות שקלים לחודש, נו, מזל וברכה...

זלמן בא היישר מחתימת החוזה ותלה שקית... כעבור שעה חזר, דפק בדלת וביקש לקחת את השקית הקודמת ולתלות

"ואנכי תולעת ולא איש" (תהלים כב, ז)

הרה"צ ר' אשר פריינד אמר: למה לא תרצה להגיע להכרה שאתה הבריאה הכי מאוסה בעולם? הרי דוד המלך אמר **'ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם'**, בשבילו היה מתאים להודות על האמת ורק לנו לא מתאים?

הרה"ק בעל ה'**אמרי יוסף'** מספינקא היה אומר כל יום בברכות והודאות, שהיום זה יום מיוחד כזה, שאפילו בריה שפלה כמוהו, יכולה גם להתקרב לקדושה.

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ

הרה"צ **פנחס בן ר' בנימין ביוש**
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת שמות

ופירש רש"י: 'דתן ואבירם הם שהותירו את המן'. וכי זו העוולה הגדולה ביותר שלהם, והרי בכל עוולה ציבורית הם היו מעורבים, בכך, במחלוקת קרה, שני עברים נצים, הבאשתם את ריחנו, מדוע רש"י מצביע רק על הותרת המן? אלא התירוץ הוא: בכל מה שהתרחש עם דתן ואבירם, היה אפשר להיותם, ולהביט בעין טובה, לסגור עליהם ולהבין - שהמניע למעשיהם הרעים, הוא דאגה לכלל ישראל. למשל כאשר הלשינו על משה שהרג את המצרי, אולי הם חששו מנקמה על רצח המצרי, וכן על זה הדרך, אבל בשעה שאמרו להם משה 'לא תותירו ממנו עד בקר', והם הותירו, מה דאגה לעם ישראל יש כאן? אלא מה? סתם עסק פרטי של קריאת תגר על משה להפך את דבריו. מכאן נתגלה למפרע על הכל, שרשעים היו מימיהם כלשון חז"ל, ואין דאגת ישראל מעניינת אותם כלל, וזה למדנו מהותרת המן.

"מי אנכי כי אלך" (ג, יא)

רבי עזריאל, רבה של לובלין, המכונה 'ראש הברזל', מתנגד לחסידות היה, פנה פעם להאדמו"ר רבי יעקב יצחק, ה'חווה מלובלין' וקנטרו בדברים, תורת עדיפה מתורתו, מה טעם נוהרים אנשים אליו ולא אלי, השיבו החווה בענוונותו, ומה אעשה, הם באים נגד רצוני. אמר לו רבי עזריאל, עצתי שביזמא דפגרא יעלה על הבמה ויספר לחסידים שאין בו כלום, לא תורה ולא חכמה, ישמעו החסידים ויחדלו מלבוא. עשה החווה כדבריו, נתעוררו החסידים מדבריו של החווה, המלאים ענוה אמיתית, והם החלו לנהור ללובלין הרבה יותר מאשר עד אז. כאשר פגש רבי עזריאל את החווה שנית, שח לו החווה את כל המאורע. נענה רבי עזריאל, עצתי היא, שביזמא דפגרא שוב יעלה על הבמה ויכריז שהוא למדן ואדם גדול, יוכחו החסידים לדעת שגם ענוה אין בו ויחדלו מלנסוע אליו. השיב לו החווה, זאת לא אוכל להכריז, אמנם חכם אינני. למדן אינני. אבל גם שקרן אינני. (בשפתי צדיקים)

"כי כבד פה וכבד לשון אנכי" (ד, י)

על טענה זו ענה לו ה' למשה: "אהרון אחיך הוא יהיה לך לפה". מדוע לא ביקש משה מה' שירפא אותו? אלא משה רבנו לא רצה לשכוח את הנס הגדול שנעשה לו בילדותו, עת שעמד לפני פרעה והוריד לו את הכתר, כדי לבחון את כוונתו, הניחו לפני משה זהב וגחלים לראות מה יבחר (=וע"י זה ידעו כוונתו) ביקש משה ליטול זהב, בא מלאך ודחפו לגחלים. אחז בגחלת והכניס ידו לפיו ומאז הפך לכבד פה וכבד לשון. ממשה רבינו צריך ללמוד שנס שנעשה לאדם צריך לעשות לו זכר ואסור לשכוח לעולם.

א אט שבת

ישראל ולתת להם את התורה, אך בכל זאת היא משתה אותו מן המים. מה מאושרת היתה לו ידעה זאת מיד. כמה שמחה היתה בלבה וכמה מסירות נפש היתה לה עבור משה, אם היתה יודעת שהוא יהיה אדון הנביאים ועליו יאמר על ידי ה', 'בכל ביתי נאמן הוא' (במדבר יב, ז). הנמשל, הסביר רבי מאיר שפירא, ראש ישיבת חכמי לובלין, לתומכי הישיבה: כך הם פני הדברים גם כיום כאשר מישהו נדרש לתרום עבור ישיבה. כמה כסף היה אדם זה נותן לו ידע שבכספו הוא מחזיק בחור ישיבה, שמאוחר יותר יצמח ממנו גדול כמו החפץ חיים למשל, או גאון אחר שיפאר את העולם, אין ספק שהיה תורם סכום גדול בשמחה ובמסירות נפש, שהרי באמצעות תרומתו הוא תורם תרומה גדולה לעם ישראל לדורי דורות. (דברי מאיר)

"וירא בסבלותם" (ב, יא)

רבי אליהו חיים מייזל פסע בין בתי העיר לודז' היהודית, כשהוא עוסק באיסוף כסף לעניי לודז' שיוכלו לחמם את ביתם הקר בחורף הפולני. משהגיע הרב לביתו של גביר גדול הרחוק מחיי תורה ומצוות, נקש בדלת והמתין שהגביר יפתח, הגביר עמד בפתח בחלוק בית קליל והזמין את הרב להיכנס לסלון שם בוורת האח ואז ישמע את דבריו. אך רבי אליהו חיים אמר לו: טרם שאכנס רצוני שתקשיב לדברי. עניי רבים מצויים בעירנו, לרובם אין אפשרות להביא טרף לביתם. כאן החל הרב להפליג בתיאורי עניות מזעזעים על הקור השורר בביתם, ילדיהם שחלו מהקור, ועוד רבים מדקדוקי העניות שלהם. כל הזמן הזה עמד הגביר בפתח כשהוא רועד מקור, שיניו נוקשות והוא מאזין מפאת הכבוד. לבסוף החליט להפסיק את הרב וביקש בתחנונים: "למען ה'", יכנס הרב לסלון ושם אשמע את סוף דבריו". הרב ניאות ונכנס פנימה, אך במקום להמשיך במשאו הארוך הגיע לתכלית דבריו וביקש כסף לצדקה.

הגביר חתם על המחאה מכובדת ביותר, הרבה מכפי שציפה הרב לקבל, ואז שאל: "יאמר לי הרב, מדוע לא יוכלנו לדבר ליד התנור בניחותא וביישוב הדעת?" שאל אותו רבי אליהו חיים מייזל: תאמר לי בכנות, לו הייתי נכנס ומבקש כסף בלי להתמהמה, הייתי מקבל כזה סכום גדול ונכבד? "לא", השיב הגביר. "ובכן, זה מה שרציתי לפעול, שתרגיש על בשרך את הקור השורר בביתם של הדלים ורק אז תתאמץ לעזור להם", סיים הרב.

"וירא בסבלותם" (ב, יא)

מהו וירא? שהיה רואה ובוכה בסבלותם ואומר: חבל לי עליכם, מי יתן מותי תחתכם, שאין לך קשה ממלאכת הטיט, והיה נותן כתפו ומסייע לכל אחד ואחד מהם, לכך כתיב "וירא בסבלותם". (שמות רבה)

"ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים

נצים" (ב, יג)